

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств м. Києва і Київської
області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств м. Києва і Київської області в III кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **м. Києва і Київської області** у III кварталі 2024 року свідчать, що, на тлі війни, браку кваліфікованих працівників, недостатнього попиту, респонденти послабили свої очікування щодо обсягу виробництва товарів і послуг в Україні та щодо перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується пришвидшення інфляції. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств регіону очікують:

- зменшення обсягу виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 1.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 1). У цілому по Україні очікується збільшення обсягу виробництва – 3.7%. Найоптимістичніші очікування в підприємств енерго- та водопостачання (баланс відповідей – 44.4%), найнижчі – у респондентів сільського господарства та торгівлі («мінус» 33.3% та «мінус» 17.6% відповідно);
- зростання цін на споживчі товари та послуги вищими темпами: 53.4% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 60.4%), у цілому по Україні – 54.5%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікує 90.5% респондентів (у попередньому кварталі – 87.8%), у цілому по Україні – 88.5%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 2.0% (у II кварталі 2024 року – 3.4%) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 0.9%. Найвищі очікування в респондентів підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – 21.9%). Водночас очікування підприємств сільського господарства та торгівлі найпесимістичніші («мінус» 16.7% та «мінус» 12.9% відповідно);
- збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку: баланси відповідей – 15.4% та 3.4% відповідно (у попередньому кварталі – 14.9% та 6.7% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 11.2% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 6.4% (у попередньому кварталі – 9.7%). Респонденти також очікують помірне збільшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей 0.5% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 1.1%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 11.2% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 5.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 3.9%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 10.9%. Найоптимістичніші очікування в респондентів підприємств енерго- та водопостачання (баланс відповідей – 11.1%), найпесимістичніші – у респондентів підприємств торгівлі («мінус» 13.0%);
- зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами: баланси відповідей – 92.2% та 79.9% відповідно (у попередньому кварталі – 87.4% та 68.3% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 92.6%). За оцінками респондентів, найбільше на подорожчання товарів / послуг власного виробництва впливатимуть курс гривні до іноземних валют, ціни на енергоносії (вплив чинника посилюється) та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 65.7% та 56.5% відповідно (у попередньому кварталі – 58.7% та 56.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит (графік 5).

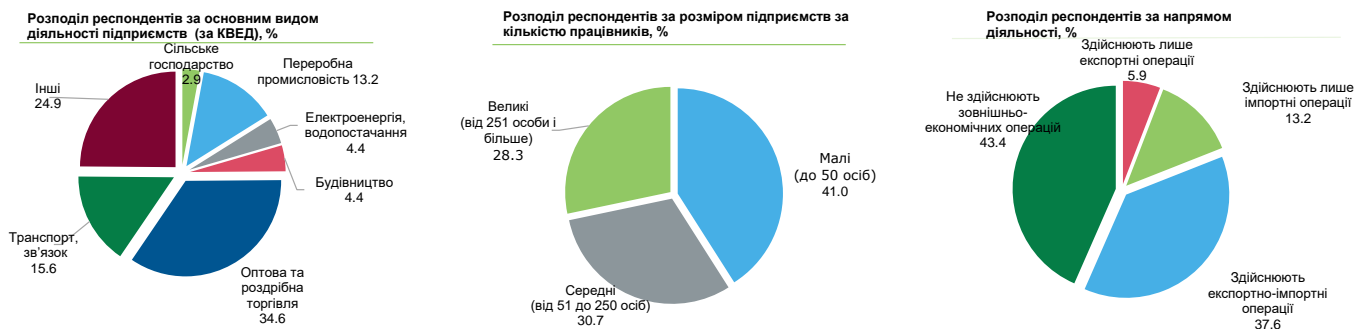
Підприємства послабили свої очікування щодо потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 9). Респонденти, які планують брати кредити (31.9% опитаних), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом залишаються жорсткими (графік 10). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 11).

90.5% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

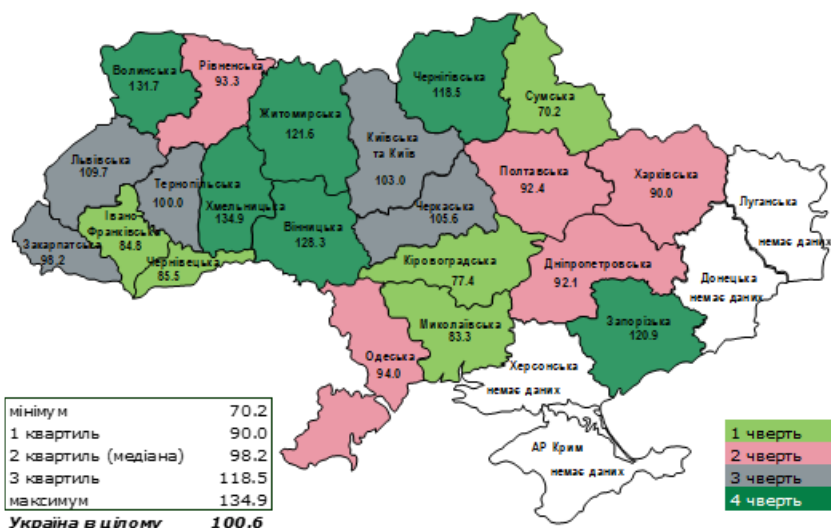
- поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий: баланс відповідей – 2.9% (у II кварталі 2024 року – 10.0%). Найвищі оцінки в респондентів підприємств торгівлі – 14.1%. У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 6.0%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 8.7% (у попередньому кварталі – 2.6%);
- підприємства спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей: баланс відповідей – 16.1% (у II кварталі 2024 року – 11.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 липня – 28 серпня 2024 року;
- опитано всього 205 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання, будівництво, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

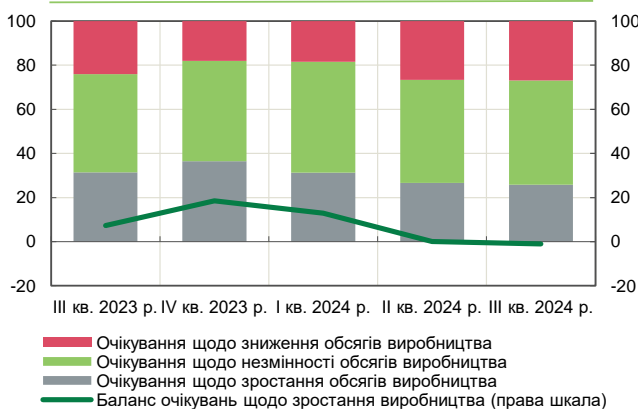
Таблиця. Очікування підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	7.6	14.8	6.3	3.4	-2.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.2	21.8	14.0	14.9	15.4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-1.6	1.6	2.6	-1.1	0.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	8.9	13.9	12.4	9.7	6.4
кількості працівників	0.0	4.5	-0.5	-3.9	-5.4

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

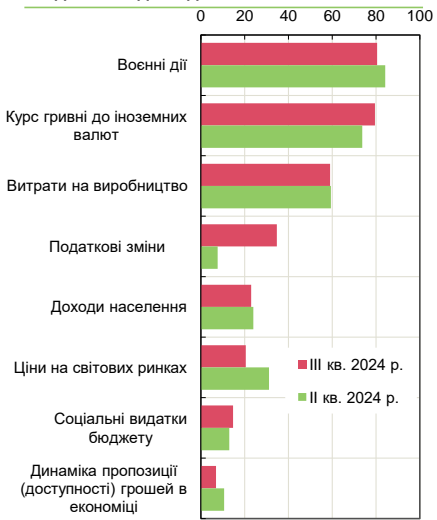
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

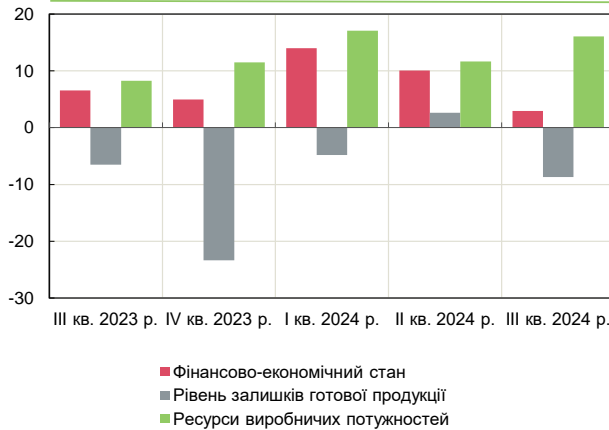
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

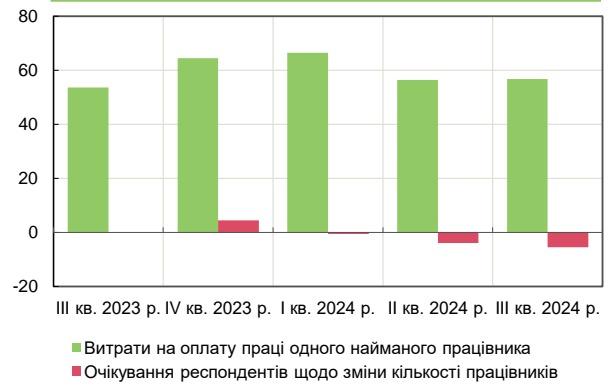
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

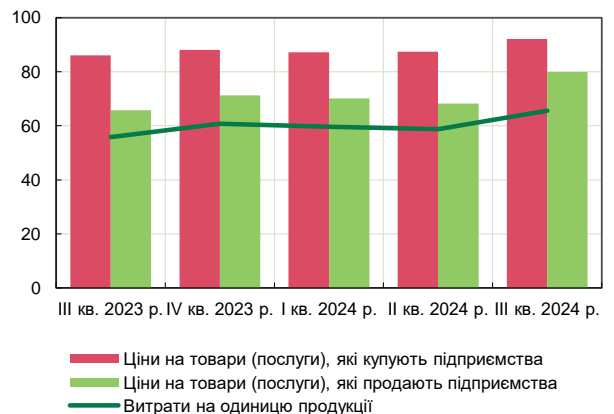
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

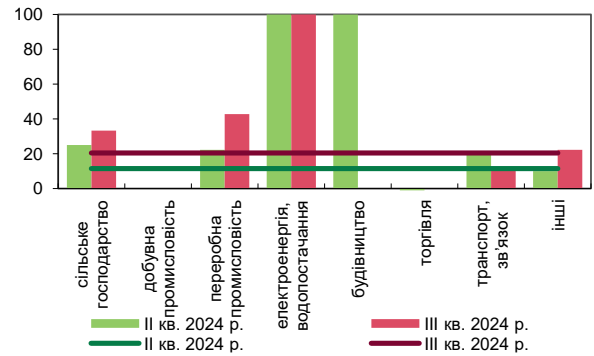
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

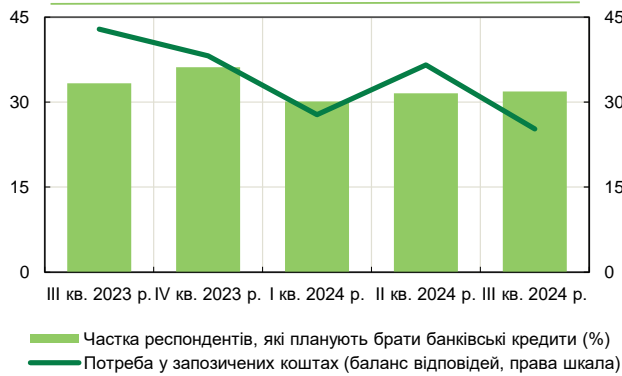
Графік 8

Динаміка очікувань обсягів іноземних інвестицій у наступні 12 місяців підприємствами, які їх залучають,

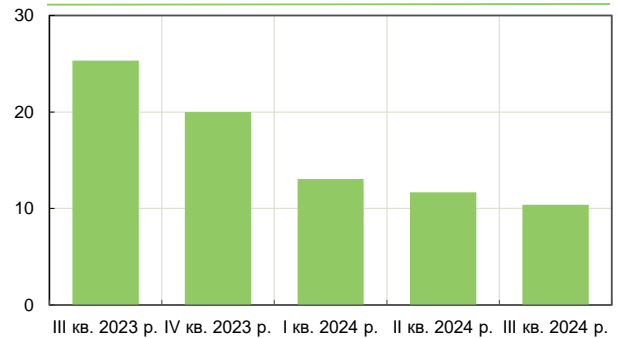
Графік 9

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 10

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 11

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

